

PEYGAMBER SAS'İN EBÛ ZER RA'A NASİHATLARI*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâh!

İslâm'daki hukuklardan birisi de sıla-i rahim hukuku idi. Yani, ana-babanın akraba ü taallûkatı olan dal budaklarıyla alâkayı kesmemek, onlarla ülfeti güzelleştirmek, güzel geçinmek... Bu hususta Ebû Zer RA Efendimiz, bir hadis zikrediyor.

Ebû Zer'i, hepimiz işitiriz de kendisini pek iyi bilemeyiz tabii. O –Allah rahmet eylesin– beşinci veyahut altıncı müslüman diye zikrediyorlar. Bu zat, Efendimiz SAS'e gelmiş müslüman olmuş ve bu müslümanlığını izhar etmek için kendini tutamamış, Kâbe-i Muazzama'nın içine girmiş;

“–Ey müşrikler! Duyun, ben müslüman oldum!” demiş, kelime-i şهادet getirmiş. Açık sesle, yüksek sesle, ezan okudukları gibi bugün...

Tabii, o zaman herkes gâvur. Onu güzel bir döğmüşler, bayılıncaya kadar. Bayılmış adam, sopanın altında; fakat, itikadına zerre kadar bir eksiklik gelmemiş. Ayılmış, saklanmış orada örtünün altına...

Bir gece yine kadınlar gelmişler, putlara tapınmaya. Onlara çıkışmış:

“–Aptal insanlar! Bakın peygamber gelmiş, taşlara ne tapıyorsunuz? Bu delilik değil mi?.. “ diyerekten neler söylediye...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Kadınlar feryad etmişler; yine bir döğmüşler. Nasılsa kurtulmuş ellerinden, biri vasıtasıyla...

Memleketi Gıfar... Vurguncu bir kabile aslında. Yâni, kalpleri taş gibi artık, vurguncu olunca... Gitmiş, o kabileyi müslüman yapmış. O taş yürekli, vurguncu, eşkıya heriflerin hepsini müslüman yapmış.

Allah bize insaf versin. Biz okuyoruz, onun ne okuması vardı acaba? Hangi medreseden, hangi üniversiteden mezun olduğunu

sorsanız; okumasını da bilmiyordu belki!.. Fakat, İslâm aşkı, iman aşkı, bak koca bir kabileyi müslüman yaptı! Onunla da kalmadı, komşusu Eslem kabilesine gitti, onu da müslüman yaptı. İmana bak sen!.. Onun için, okumalar bizim imanımızı yükselteceği yerde, bilakis zayıflatıyor. Niçin?.. Dünyaya bağlıyoruz işimizi. Dünyaya bağladığımız için de, imanımız zayıf oluyor ve's-selâm. Ebu Zerr-i Gıfârî Hazretleri şöyle rivayet ediyor:¹

أَوْصَانِي خَلِيلِي صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِخِصَالٍ مِنَ
الْخَيْرِ أَوْصَانِي بِأَنْ لَا أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقِي وَأَنْ
أَنْظُرَ إِلَى مَنْ هُوَ دُونِي وَأَوْصَانِي بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ

¹ İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.194, no: 449; Beyhakî, *Süne-nü'l-Kübrâ*, c.1X, s.91; İbn-i Ebî Şeybe, *Sünen*, c.VII, s.81, no: 34350; el-Bezzâr, *Müsned*, c.IX, s.383, no: 3966; Beyhakî, *Şua-bü'l-İmân*, c.III, s.240, no: 3429, Hatîb, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.438, no: 6903; *et-Tergîb ve't-Terhîb*, c.II, s.228, no: 3802, Ebû Zer RA'dan.

وَالدُّنُوِّ مِنْهُمْ وَأَوْصَانِي أَنْ أَصِلَ رَحِمِي وَإِنْ
أَدْبَرْتُ وَأَوْصَانِي أَنْ لَا أَخَافَ فِي اللَّهِ لَوْمَةَ لَائِمٍ
وَأَوْصَانِي أَنْ أَقُولَ الْحَقَّ وَإِنْ كَانَ مُرًّا وَأَوْصَانِي
أَنْ أَكْثَرَ مِنْ قَوْلٍ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَإِنَّهَا
كَنْزٌ مِنْ كُنُوزِ الْجَنَّةِ

(حب. ق. هب. ش. عن أبي ذرِّ)

(Evsànî halîlî SAS, bi-hisàlin mine'l-hayr:
Evsànî bi-en lâ enzura ilâ men hüve fevkî, ve
en enzura ilâ men hüve dûnî; ve evsànî bi-
hubbi'l-mesâkîni, ve'd-dünüvvi minhüm; ve
evsànî en esıla rahimî, ve in edberet; ve evsànî
en lâ ehâfe fi'llâhi levmete lâim; ve evsànî en
eküle'l-hakkı, ve in kâne mürren; ve evsànî
en eksüre min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ
billâh, feinnehâ kenzün min künûzi'l-cenneh)

(Evsànî halîlî SAS, bi-hisàlin mine'l-hayr)
Halîlim, dostum Peygamber SAS bana nasihat
etti, dedi ki:

1. (Evsànî bi-en lâ enzura ilâ men hüve fevkî)
“Maddî bakımdan kendimin üstündeki insanlara
bakmamamı, (ve en enzura ilâ men hüve dûnî)
kendimden aşağıdakilere bakmamı tavsiye
etti.”

Bu mühim bir ders... İnsanı çok yorar, çileden
çıkarır. Şuna da yetişeceğim, ondan daha üstün
olacağım, ondan daha iyi olacağım derken,
bakarsın ipin ucunu koparır, gürültüye gidersin.

Kendinden aşağısına bak! Üstüne bakarsan, gücün yetmez, yetişemezsin. Allah-u Teâlâ herkesin kudretini bir yaratmamıştır. Herkesin ayrı ayrıdır kudreti...

Onun için, ona o zenginliği vermiş. Bu iki türlü; dünya zenginliği, ahiret zenginliği... Dünya zenginliği de öyle, ahiret zenginliği de öyle; çalışmayla olmaz, Allah veriyor. Çalışacağız ama Allah vereceği kadar verecek, tabiatıyla.

Haa, büyük ahiret adamları da var tabii: Abdülkâdir-i Geylânî Hazretleri gibi, Nakşibend Hazretleri gibi, Rufâî Hazretleri gibi... “Haydi ben de öyle olayım!” de; olur musun? Şimdi hafız efendi okuyordu. *Estaizü bi’llâh:*

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي
مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا

(النساء: ٤٩)

(*Elem tera ile'llezîne yüzekkûne enfüsehüm, beli'llâhu yüzekkî men yeşâü ve lâ yuzlemûne fetîlâ.*) [Kendilerini temize çıkaranları görmedin mi? Allah dilediğini temize çıkarır ve kendilerine kıl kadar haksızlık yapılmaz.] (Nisâ, 4/49)

O temizlenen insanlar, velî olan insanlar, kendiliklerinden mi oldular? Allah, peygamberlerini nasıl seçti ise, velîlerini de öyle seçmiştir. Yoksa senin benim işim değil o! Bizim işimiz, Allah'ın emirlerini tutup yasaklarından kaçmak; o kadar... Yükseltirse, yükseltir.

Onun için Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:²

مَنْ تَوَاضَعَ لِلَّهِ رَفَعَهُ اللَّهُ

(حل. عن أبي هريرة)

(*Men tevâdaa li'llâhi, rafeahu'llâh*) “Kim Allah için tevazu ederse, Allah onu yükseltir.” Tevazu yapabiliyor musun, Allah seni yükseltir. Yapamıyorsan; alçaltır, çıkamazsın yukarıya... İkincisi: Aşağıya bak, altına bak! Senden daha zaifler var, fakirler var, miskinler var... Onları gör, haline şükret! Nakşibend Hazretleri'nin de nasihatları var bize. O nasihatlarından dokuzuncusunda diyor ki: (*Nazar ber kadem*) “Ey sâlik, sen yürürken ayağının ucuna bak!” Aşağıya bak, yukarıya bakma! Yukarıya bakarsan yetişemezsin, semânın ucunu bulamazsın. Aşağıya bak! Hem etrafı görmezsin, hem de aşağı bakarsın, haline şükredersin. Uzun o...

İkinci nasihati; 2. (*Ve evsânî bi-hubbi'l-mesâkîni ve'd-dünüvvi minhüm*) “Miskinleri sevmemi ve onlara yakın olmamı tavsiye etti.”

²Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.139, no:4894; Hz. Aişe RA'dan. İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.120, no:34663; Selmân-ı Fârisî RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.276, no:8140; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.129; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.219, no:335; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.II, s.110, no:504; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.46; Ebû Hüreyre RA'dan. *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.156, no:13067; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.216, no:5730, 5735; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1442, no:2445; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XX, s.179, no:21841-21844.

Nasıl, ne diyeceksiniz bu işe? “—Miskinleri sev ve onlara yakın ol!” Miskinin iki mânâsı var: Birisi, fakirler var ya hani, bir şeyleri yok zavallılar; onlara derler. Bir de, dünyadan geçmiş, dünya ile alâkasını kesmiş, varlık yokluk onun indinde müsâvi... Altınla, bakır, taş onun önünde müsâvi, kıymeti yok dünyanın... Bir de böyle adamlar vardır ki, miskin diyorlar bunlara da... Fenâ derecelerini atlatmış, kendisine varlık vermeyen adamlar; her şeyi Allah’tan biliyor. Bu miskinlere yakın ol! Ahiret miskinleri, dünya miskinleri; kim olursa olsun, onlara yakın ol!

Onlarda hikmetler vardır. Çünkü Allah onların kalplerine hiç umulmadık nimetler vermiştir. Onlardan birisi Veysel Karani Hazretleri... Hiç dünyalığı yoktu. Dünyaya da hiç iltifat etmedi ama içi hikmetle dolu... Bak bugün bile burda, Hırka-i Şerif Camii’nde, onun hırkasını Ramazan-ı Şerif’te herkes ziyaret etmekte...

Gönüllerimize bir sürur geliyor. Bin küsür yıl geçtiği halde Veysel Karanî’yi bir türlü unutamıyoruz. Halbuki, nice resimleri olan insanlar var ki, çoktan unutuldu. Ama, o unutulmuyor. Niçin? Ona Allah o sevgiyi vermiş, bize de vermiş; biz de onu seviyoruz işte... Onun için, siz miskinleri, yani böyle dünyadan geçmiş insanları sevin ve onlara yakın olun!..

Üçüncü nasihati:

3. (*Ve evsânî en esıla rahimî ve in edberet*)

“Sıla-i rahim yapmamı tavsiye etti. ‘Akraba ü taallûkatından ayrılma; onlar sana ne kadar gelmiyorlarsa da... Sana küsseler de, dargınsalar

da yine sen git; kusurlarına bakma!’ dedi.”

Onun için, hepimizde kusur var. Kusursuz olur muyuz? Ancak peygamberler müstesnâ... Bizlerin, hepimizin kusuru var. Velîlerde de kusur var... Velîler kusursuz olmaz ki, onlarda da kusur var; büyük günahları yok, o başka... Yapanlar çabuk nadim olurlar, pişman olurlar, tevbe ederler. Onlar da kusursuz olmaz.

Kusursuz yalnız Allah ve onun Rasûlü... Halbuki Rasûlüllah hakkında:

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا لِيُغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ
مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ

وَيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

(الفتح: ۱-۲)

(*Innâ fetahnâ leke fethan mübinâ. Li-yağfira leke'llàhu ma tekaddeme min zenbike ve mâ teahhara ve yütimme ni'metehû aleyke ve yehdiyeke sırâtan müstakîmâ.*) [Biz sana doğrusu apaçık bir fetih ihsân ettik. Böylece Allah, senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar ve seni doğru yola iletir.] (Fetih, 48/1-2) buyrulmuştur.

Onda da demek günah varmış da, Allah affetmiş... Yahut olacakmış da, Allah affetmiş. Allah-u Teâlâ'nın ismet muhafazası altında, ma'sum.

İsmet, peygamberlerdeki sıfatlardan birisi.

O surette Allah kendisini koruyor. Allah hıfzetmezse, insanların kendi kendilerini hıfzetmelerine imkân yok! Aciz mahlûk...

Sıla-i rahimde çok ders var, kısacığını söyleyeyim: Ana-baba arasında ilgi itaatla olduğu gibi, akraba ü taallûkat ile ilgi, onlarla gidip gelmekle olur. Bu ilgi kesilirse; bir ağacın dallarını kestiğiniz vakitte neye benzer? Gövde kalır, meyvasız ve yapraksız; bir şeye benzemez. Siz de onu keser odun yaparsınız. Binâen aleyh, suyu kesilen değirmenin hali neyse, akraba ü taallukattan ayrılanların hali de ondan ibarettir. Kusura bakma, hepimizde kusur var. Af dile!

Bir örnek var buna münasip: Cenâb-ı Peygamber oturmuşlar ashabıyla beraber. Diyor ki:

“—Bugün içimizde sıla-i rahim yapmadık, kâtı-ı rahim bir adam varsa, çıksın! Çünkü dua edeceğiz.”

Bu dua kabul olmaz! Neden? Kâtı-ı rahmin olduğu yere rahmet-i ilâhi nâzil olmaz da ondan. Allah affetsin kusurlarımızı... İçinden bir delikanlı çıkıyor, meclisten. Gidiyor, biraz sonra geliyor.

“—Niye kalktın, geldin?” diyor SAS Efendimiz. Diyor ki:

“—Siz böyle dediniz. Benim de teyzem ile aramda bir soğukluk

vardı, dargınlık vardı. Gittim, özür diledim, af istedim. O da affetti. Ben de ona teşekkür ettim, geldim şimdi.” diyor.

O zaman yapacakları duayı yapıyorlar. Bu umumi bir ders. Allah hepimizi affetsin...

Bunun arkasından diyor ki:

4. (*Ve evsânî en lâ ehâfe fillâhi levmete lâim*) “Allah yolunda kınayanın kınamasından korkmamamı tavsiye etti.”

“—Ey Ebâ Zer, hiç bir lâimin levminden korkma! Seni ayıplarlar; ayıplasınlar varsın, korkma! Beni ayıplarlar diyerekten ahlâktan ayrılma, haktan uzaklaşma!” dedi.

Ben bunu dün birisine söylerken dedi ki bana: “—Yâhu onun karşısında ben, çamura mı batayım?”

Yâni, varlık var kendisinde de, ondan af dilemeye tenezzül edip de gidemiyor. Çamura batmış gibi addediyor kendisini... Bu ne kadar acı şey... Tevazuun zıddı oluyor, tekebbür oluyor.

Bir de diyor ki:

5. (*Ve evsânî en ekûle'l-hakkı ve in kâne mürren*) “Ne kadar acı olsa da hakkı söylememi tavsiye etti.”

“—Hak acıdır ama acı da olsa söyle, korkma!” dedi. Bir de diyor ki sonunda:

6. (*Ve evsânî en eksüre min kavli lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*) “Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh’a devam etmemi tavsiye etti. (*Feinnehâ kenzün min künûzi'l-cenneh*) ‘Çünkü bu söz, cennet hazinelerinden bir hazinedir.’ buyurdu.”

İsterseniz bunun kısacık bir hikâyesini

anlatayım, vaktiniz müsaitse:

Efendimiz SAS'ın zamanında Avf denilen bir adam var, sahabeden; oğlu esir düşmüş. Üzülmüş tabii, gelmiş Rasûlüllah'a:

“—Yâ Rasûlallah! Oğlum esir düştü.” demiş. Diyor ki ona:

“—*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi'llâh*'a devam et!..”

O da başlıyor işte tesbihini çekmeye... Artık yürek acısıyla kim bilir, ne kadar çekti?

Bakmış ki bir gün, “Tak, tak!..” kapı çalınıyor. Pencereden bakmış, oğlu... Bir sürü de koyun var önünde... Açmış;

“—Hoş geldin evlâdım, ne oldu böyle?” demiş.

“—Baba, işte beni yakaladılar, esir oldum. Çadıra kapadılar, ayaklarıma zincir vurdular. Çadırın başına da bir nöbetçi asker koydular. Orada duruyordum. Bir gün baktım ki, asker uyuyakalmış. Uyumuş nöbetçi... Benim ayağımdaki zincirler de — Allah'ın hikmeti— çözülmüş... Ben de askerin atını aldım, bindiğim gibi kaçtım.

Kaçarken, bir sürüye rast geldim. Bir nâra vurdum; çobanlar da baskına uğradık diyerekten koyunları bırakıp kaçtılar. Ben de bunları ganimet diye getirdim.” demiş.

Babası diyor:

“—Rasûlüllah'a soralım da, bakalım bize helâl olur mu?” Soruyorlar.

“–Helâldir, malınızdır; nasıl isterseniz yeyin!”
diyor.

Allah hepimizi affetsin... Tevfîkât-ı samedâniy-
yesine mazhar eylesin...

*El-hamdü li’llâh, sümme el-hamdü li’llâh...
Lâ ilâhe illa’llâhu’l-halîmü’l-kerîm...
Sübhâna’llâhi rabbi’l-arşi’l-azîm...*

El-hamdü li’llâhi rabbi’l-âlemîn...

*Nes’elüke mûcibati rahmetike.. Ve azâimi
mağfiretike... Ve’lganîmete min külli birrin...
Ve’s-selâmete min külli ismin... Lâ teda’
lenâ zenben illâ gafarte... Ve lâ hemmen
illâ ferracte... Ve lâ hâceten leke fîhâ ridan,
illâ kadaytehâ yâ erhame’r-râhimîn... Yâ
erhame’r-râhimîn... Yâ erhame’r-râhimîn...
İrhamnâ...*

*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llâhi ve
berakâtüh!*

Mehmet Zahid KOTKU

12. 01. 1979 - İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/](#)

[Cuma Sohbetlerine](#)

[PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü